

Lezen monitoren met een circulair systeem

Onderwijsvorm	Lager onderwijs
Bouwsteen	 Bouwsteen 6 Monitor je leerlingen en laat je ondersteunen
Aanbeveling	6.1 Monitor je leerlingen en stem je onderwijs hierop af

Achtergrond

Een Vlaamse lagere school zette jarenlang in op leesplezier en het zelfstandig lezen op AVI-niveaus. De leerkrachten stelden echter vast dat deze aanpak niet werkte. De kloof tussen kinderen die moeite hadden met (technisch) lezen en kinderen die een vloeiende evolutie maakten in (technisch) lezen, werd alsnog groter en ook het leesplezier daalde sterk bij de eerste groep. Daarom koos de school voor een nieuwe aanpak die vanuit monitoring vertrekt.

Beschrijving

Om het leerproces van je leerlingen op een onderbouwde manier in kaart te brengen is het nodig om je leerlingen en je eigen aanpak voortdurend goed op te volgen of te monitoren. Monitoring is zowel belangrijk voor het (eind) resultaat als voor het leerproces ernaartoe. Hieronder vind je een mogelijke aanpak om het technisch lezen in de lagere school te monitoren.

Stap 1

- Vertaal de leesdoelen op maat van je leerlingen, zodat ze begrijpen waar ze naartoe werken;
- Bepaal het leesniveau van de leerlingen. Baseer je hiervoor niet alleen op hun toetsen, maar observeer de leerlingen bijvoorbeeld ook tijdens verlengde instructie of duolezen. Evalueer hun prestaties op letter-, woord- en tekstniveau en lijst de resultaten goed op.

Stap 2

- Maak een foutenanalyse: bekijk op basis van de observaties en resultaten voor elke leerling waar het precies misloopt. Bijvoorbeeld:
 - Analyseert de leerling te veel?
 - Neemt hij/zij letters van het vorige woord mee?
 - Zijn de letters te weinig geautomatiseerd?
- Bedenk bij welke werkvorm of aanpak de leerling het meest gebaat zou zijn.

Bron

Trioen, M., Taelman, H., Geudens, A., Schraeyen, K., Missinne, L., Casteleyn, J., Simons, M., Smits, T.F.H. (2021). *De schijnwerper op taal. Taalintegratie voor leerlingen die daar extra nood aan hebben*. Universiteit Antwerpen. www.taaltrajecten.be

Stap 3

- Stel een plan van aanpak op: hoe kan je elke leerling lezen laten oefenen? Welke manier heeft hij/zij nodig? Bevordert dit ook de leesmotivatie? En is dit haalbaar voor de leerkracht?;
- Gebruik een variatie aan effectieve leeswerkvormen;
- Werk, afhankelijk van de noden van de leerling, op verschillende lagen van het ondersteuningsmodel:
 - Laag 1: de leerlingen lezen in een leescarroussel waarbij er ingezet wordt op zoveel mogelijk effectieve leestijd. Bijvoorbeeld:
 - » Duolezen;
 - » Toneellezen waarbij de rollen doorschuiven en je op deze manier tot herhaald lezen komt;
 - » Opdrachten waarbij je via het lezen van weetjes over het thema een schrijfpdracht maakt.
 - Laag 2: de leerlingen lezen in kleine groep met de leerkracht;
 - Laag 3: de leerlingen lezen onder individuele begeleiding van de zorgleerkracht.

Stap 4

- Voer het plan van aanpak uit en deel met de leerlingen waar ze naartoe werken. Bijvoorbeeld: bij deze tekst ga jij op je leestempo oefenen/op de leestekens letten/hapjes lucht nemen/.... Beklemtoon ook wat al goed gaat;
- Laat leerlingen in kleine groep hierop feedback geven;
- Neem de leesmomenten af en toe op op zodat leerlingen zichzelf kunnen beluisteren en evalueren;
- Bespreek na het lezen op basis van de afgesproken criteria wat goed ging, waar ruimte voor verbetering is, en hoe de leerling hieraan kan werken;
- Bekrachtig de leerlingen positief bij elke vordering die ze maken, hoe klein die ook is.

Stap 5

- Bepaal het niveau opnieuw;
- Visualiseer de leerwinst van elke leerling zodat leerlingen begrijpen dat oefenen met lezen leerwinst oplevert en ze zichzelf zien vorderen.